

Teza: uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania

Pomięcie przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny rozpatrzenia jednego ze stawianych obwinionemu zarzutów, stanowi istotne uchybienie skutkujące koniecznością uchylenia orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Sygn. akt WO-10/19

ORZECZENIE

z dnia 9 kwietnia 2019 r.

**Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie
w składzie:**

Przewodniczący: S WSD Stefan Mazurkiewicz Sędziowie: S WSD Arkadiusz Sawala, S WSD Jolanta Ruszczak - sprawozdawca

Protokolant: Aneta Stefańska

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego radcy prawnego Wacława Góreckiego

po rozpoznaniu w dniu 9 kwietnia 2019 r. w Warszawie na rozprawie sprawy radcy prawnego D. S.

obwinionego o popełnienie przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t. j. Dz. U. 2016 r. poz. 233) w związku z art. 14 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego (załącznik do Uchwały Nr 3 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r.) w związku z art. 60 pkt.8 lit. h ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t. j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1870) w związku z § 7 ust. 1 Regulaminu zasad wypełniania obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku (t. j. uchwała Nr 124/X/2017 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 20 października 2017 r.) oraz art.62 ust.2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego (załącznik do Uchwały Nr 3 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r.).

na skutek odwołania obwinionego od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu z dnia 26 listopada 2018 r. w sprawie Sygn. akt: OSD 73/18

orzeka:

1. uchyła orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu z dnia 26 listopada 2018 r. Sygn. akt OSD 73/18 i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania temu Sądowi,
2. rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego w kwocie 1.200,00 zł (słownie złotych: jeden tysiąc dwieście) pozostawia Okręgowemu Sądowi Dyscyplinarnemu Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 16 sierpnia 2018 r. Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu postanowił o wszczęciu dochodzenia w sprawie możliwości popełnienia przewinienia dyscyplinarnego przez radcę prawnego D. S..

Pismem z dnia 4 października 2018 r. poinformował obwinionego radcę prawnego o rozszerzeniu zarzutów o art. 62 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego (w brzmieniu ustalonym uchwałą Nr 3/2014 r. Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r.).

Wnioskiem z dnia 22 października 2018 r. wystąpił o ukaranie radcy prawnego D. S.:

1)

za nieuczestniczenie w szkoleniach zawodowych, skutkiem czego radca prawny nie uzyskał minimalnej liczby 40 punktów szkoleniowych co stanowi popełnienie przewinienia dyscyplinarnego,

2)

za to, że pomimo wezwania otrzymanego w dniu 24 sierpnia 2018 r. nie stawiał się na wezwanie Rzecznika Dyscyplinarnego na przesłuchanie w charakterze obwinionego nie przedkładając na tą okoliczność stosownego usprawiedliwienia co stanowi naruszenie art. 62 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego.

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu - zwany dalej „sądem okręgowym” - orzeczeniem z dnia 26 listopada 2018 r. Sygn. akt OSD 73/18 uznał obwinionego winnym popełnienia przewinienia dyscyplinarnego polegającego na tym, że :

w okresie od dnia 1 stycznia 2015 r. do dnia 31 grudnia 2017 r. , stanowiącym III Cykl Szkoleniowy, we Wrocławiu nie brał udziału w szkoleniach zawodowych na zasadach określonych przez właściwy organ samorządu, skutkiem czego nie uzyskał liczby 40 punktów szkoleniowych, to jest nie uzyskał żadnych punktów za szkolenie zawodowe z wymaganych 40, co stanowi naruszenie art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t. j. Dz. U. 2016 r. poz. 233) w związku z art. 14 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego (załącznik do Uchwały Nr 3 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r.) w związku z art. 60 pkt.8 lit. h ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t. j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1870) w związku z § 7 ust. 1 Regulaminu zasad wypełniania obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku (t. j. uchwała Nr 124/X/2017 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 20 października 2017 r.) oraz art.62 ust.2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego (załącznik do Uchwały Nr 3 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r.).

Za w/w czyn sąd okręgowy na podstawie art. 65 ust. 1 pkt. 3 w związku z art. 65 ust. 2ba ustawy z dnia 8 marca 1982 r. o radcach prawnych (t. j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1870) wymierzył obwinionemu karę pieniężną w wysokości 3 150,00 zł i obciążył kosztami postępowania w kwocie 1 500,00 zł.

Odwołanie od powyższego orzeczenia wniósł obwiniony zaskarżając orzeczenie w całości i wniósł o uchylenie orzeczenia, oddalenie zarzutów i uniewinnienie.

Odwołanie obwinionego sprowadza się, po pierwsze, do kwestionowania uprawnień organów samorządu radcowskiego do karania radców prawnych za niedopełnienie obowiązku doksztalcania się, w związku z brakiem ustawowej podstawy prawnej. Obwiniony powołuje się na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2014 r. Sygn. akt SDI 32/14. Zdaniem obwinionego wprowadzona zmiana art. 60 pkt. 8 lit. h ustawy o radcach prawnych w dalszy ciągu nie stanowi podstawy do nakładania przez samorząd radcowski obowiązku doksztalcania się przez radców prawnych a w/w wyrok Sądu Najwyższego obowiązuje w całej rozciągłości.

Po drugie, obwiniony podnosi, że uchwała Nr 103/IX/2015 Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 11 grudnia 2015 r. w sprawie regulaminu zasad wypełniania obowiązku zawodowego przez radców prawnych i zadań samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku, która obowiązuje od 1 stycznia 2016 r. reguluje zasady wypełniania obowiązku w cyklu szkoleniowym od 2015 - 2017, czyli nakłada jakieś obowiązki, jakąś punktację rok wstecz uchylając uchwałę Nr 30/B/VII/2008.

W podstawie prawnej uchwały powołano się na normę prawną, która od 1 stycznia 2015 r. do 31 sierpnia 2015 r. nie obowiązywała. Stąd w opinii obwinionego ten okres szkoleniowy został wprowadzony z naruszeniem prawa. Natomiast uchwała Nr 30/B/VII/2008 podjęta była przy zastosowaniu wadliwej podstawy prawnej, którą podważył Sąd Najwyższy w w/w wyroku, więc nie mogła być wiążąca na rok 2015, za który rok sąd okręgowy też ukarał obwinionego.

Na rozprawie w dniu 9 kwietnia 2019 r. Zastępca Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego wniósł o uchylenie orzeczenia sądu okręgowego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, z uwagi na nie rozpatrzenie przez sąd okręgowy drugiego stawianego obwinionemu zarzutu tj. naruszenia art. 62 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie

- zwany dalej „sądem odwoławczym” - uznał zarzuty obwinionego w całości za bezzasadne natomiast zarzut Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego uznał za uzasadniony.

Z akt sprawy wynika, że Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego OIRP we Wrocławiu postawił obwinionemu dwa zarzuty, pierwszy nieuczestniczenie w szkoleniach zawodowych oraz drugi zarzut niestawiennictwa na wezwanie Rzecznika Dyscyplinarnego i nie przedłożenie usprawiedliwienia.

Sąd okręgowy rozpatrzył pierwszy zarzut stawiany obwinionemu natomiast w żaden sposób nie ustosunkował się do drugiego zarzutu wskazanego w opisie czynu.

Sąd okręgowy w ogóle nie przeprowadził przewodu sądowego w kierunku zarzucanego obwinionemu deliktu dyscyplinarnego określonego w art. 62 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego zgodnie z którym, radca prawny wezwany przez rzecznika dyscyplinarnego lub jego zastępcę obowiązany jest stawić się w wyznaczonym terminie, a w razie zaistnienia przeszkody usprawiedliwić niestawiennictwo. Zatem sąd okręgowy nie rozpoznał sprawy w pełnym zakresie żądania Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego. Formą żądania, jeżeli chodzi o odpowiedzialność dyscyplinarną za popełnienie przewinienia, jest wniosek o ukaranie, który określa ramy podmiotowe i przedmiotowe postępowania. Żądanie Rzecznika Dyscyplinarnego określa ramy zainicjowanego postępowania, a sąd jest zobowiązany do rozpoznania sprawy w pełnym zakresie, o oznacza niedopuszczalność pozostawienia części sprawy bez rozpoznania.

Fakt pominięcia rozpatrzenia stawianego obwinionemu zarzutu, w ocenie sądu odwoławczego stanowi istotne uchybienie sądu okręgowego.

Mając na uwadze powyższe, sąd odwoławczy zobligowany był do uchylenia orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania sądowi okręgowemu na podstawie art. 437 § 2 k.p.k. w związku z art. 74¹ pkt. 1 ustawy o radcach prawnych.

Rozpoznając ponownie sprawę sąd okręgowy winien przeprowadzić przewód sądowy w zakresie ewentualnego naruszenia przez obwinionego art. 62 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego.

W ocenie sądu odwoławczego, orzeczenie sądu okręgowego w zakresie popełnienia przez obwinionego deliktu dyscyplinarnego polegającego na nieuczestniczeniu w szkoleniach zawodowych i niez uzyskanie minimalnej liczby 40 punktów szkoleniowych w okresie od 2015 r. do 2017 r. jest prawidłowe i zasadne.

Wbrew twierdzeniom obwinionego odpowiedzialność dyscyplinarna za naruszenie obowiązku szkolenia znajduje uzasadnienie w przepisach rangi ustawowej. Obwiniony odwołuje się do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2014 r. Sygn. akt SDI 32/14. Zgodnie ze stanowiskiem przedstawionym przez Sąd Najwyższy w tym wyroku, przepisy ustawy o radcach prawnych nie dawały podstaw organom samorządu radcowskiego do nakładania na radcę prawnego obowiązku szkolenia obwarowanego sankcją dyscyplinarną.

Ustawodawca ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2015 r. poz. 1255) znowelizował ustawę o radcach prawnych wymieniając w zakresie działania Krajowej Rady Radców Prawnych (art.60 pkt. 8 lit. h) możliwość uchwalania regulaminów dotyczących dopełniania obowiązku zawodowego radców prawnych w zakresie doskonalenia zawodowego i uprawnień organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku przez radców prawnych. W rezultacie nieaktualne stały się zastrzeżenia sformułowane przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 listopada 2014 r. SDI 32/14 na gruncie poprzednio obowiązującego stanu

prawnego. Sąd odwoławczy wskazuje, że po 2014 r. Sąd Najwyższy przedstawił odmienny pogląd w stosunku do wyroku z dnia 6 listopada 2014 r. SDI 32/1. W wyrokach z dnia 13 grudnia 2016 r. Sygn. akt SDI 60/16 oraz z dnia 9 lutego 2017 r. Sygn. akt SDI 84/16 opartych wprawdzie na przepisach regulujących wykonywanie zawodu adwokata, Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, że „obowiązek doskonalenia zawodowego adwokata jest obowiązkiem ustawowym. Określenie przez organy samorządu adwokackiego sposobu realizacji i egzekwowania tego obowiązku ma umocowanie ustawowe i w niczym nie narusza konstytucyjnych praw obwinionego”.

Zdaniem sądu odwoławczego, obecne brzmienie przepisów prawa nie budzi żadnych wątpliwości interpretacyjnych co do istnienia takiego obowiązku.

Stanowisko obwinionego dotyczące nie sporządzenie uzasadnienia do projektu wprowadzającego zmiany do ustawy o radcach prawnych, nie ma żadnego znaczenia dla rozpatrywania niniejszej sprawy. Przepis zmieniający wszedł w życie 31 sierpnia 2015 r. i od tego dnia jest przepisem obowiązującym.

Sąd odwoławczy podziela stanowisko sądu okręgowego, iż zgodnie z art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych jedną z podstaw odpowiedzialności dyscyplinarnej radcy prawnego stanowi naruszenie przez radcę prawnego jego obowiązków zawodowych. Obowiązek doskonalenia zawodowego określony uchwałą Krajowej Rady Radców Prawnych jest jednym z obowiązków o charakterze zawodowym w rozumieniu w/w przepisu. Obowiązek ten wynika z treści art. 60 pkt. 8 lit. h ustawy o radcach prawnych oraz art. 14 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego zgodnie z którym, radca prawny obowiązany jest brać udział w szkoleniach zawodowych na zasadach określonych przez właściwy organ samorządu. Uchwałą Nr 103/IX/2015 z dnia 11 grudnia 2015r. Krajowa Rada Radców Prawnych uchwaliła Regulamin zasad wypełniania obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku. § 7 w/w uchwały określa, że obowiązek doskonalenia zawodowego uważa się za wypełniony jeżeli w każdym cyklu szkoleniowym radca prawny uzyska minimalną liczbę 40 punktów szkoleniowych. Wypełnianie obowiązku doskonalenia zawodowego realizowane jest w trzyletnich cyklach szkoleniowych. Cykl szkoleniowy określa Krajowa Rada Radców Prawnych.

W przedmiotowej sprawie obwiniony w okresie od 2015r. do 2017 r. winien uzyskać 40 punktów szkoleniowych. Obwiniony nie uzyskała żadnego z wymaganych punktów szkoleniowych, a tym samym dopuścił się jak słusznie uznał sąd okręgowy naruszenia obowiązków zawodowych, co stanowi delikt dyscyplinarny.

Ustosunkowując się do drugiego zarzutu obwinionego, sąd odwoławczy uznał go również za bezzasadny.

Faktem jest, że art. 60 pkt. 8 lit. h ustawy o radcach prawnych, stanowiący podstawę przyjęcia Uchwały Nr 103/IX/2015 r. z dnia 11 grudnia 2015 r. Krajowej Rady Radców Prawnych wszedł w życie z dniem 31 sierpnia 2015 r. natomiast sama uchwała weszła w życie z dniem 1 stycznia 2016 r. tj. po upływie 1 roku od przyjętego cyklu szkoleniowego przypadającego na lata 2015 - 2017. Niniejsza uchwała nakłada na radców prawnych obowiązek uzyskania przewidzianego Regulaminem minimalnego pułapu punktów szkoleniowych, począwszy od dnia jej wejścia w życie do dnia 31 grudnia 2017. Sąd odwoławczy jednakże wskazuje, że obowiązek szkoleniowy istniał już wcześniej, a doskonalenie zawodowe należało do obowiązków radcy prawnego. Uchwała z dnia 11 grudnia 2015 r. skraca w istocie w pierwszym cyklu szkoleniowym okres przewidziany na wypełnienie obowiązków określonych Regulaminem z trzech lat do dwóch lat. W ocenie sądu odwoławczego takie rozstrzygnięcie mieści się w ramach upoważnienia ustawowego udzielonego Krajowej Radzie Radców Prawnych i w ramach przyznanego temu organowi uznania w zakresie kształtowania obowiązków doskonalenia zawodowego radców prawnych. Zauważyć należy, że wielu radców prawnych wypełniło obowiązki szkoleniowe określone Uchwałą Krajowej Rady Radców Prawnych Nr 30/B/VII/2008 z dnia 6 czerwca 2008 r. przyjętą w poprzednim stanie prawnym. Stąd słusznie Krajowa Rada Radców Prawnych umożliwiła tym radcom uwzględnienie punktów szkoleniowych zdobytych w roku 2015. W § 3² Uchwały Nr 103/IX/2015 zapisano, iż punkty szkoleniowe uzyskane przez radców prawnych w roku 2015 na zasadach dotychczasowych stanowią punkty szkoleniowe w cyklu szkoleniowym 2015 -2017.

Mając powyższe na uwadze, sąd odwoławczy uznał, że słusznie sąd okręgowy przyjął, iż zachowanie obwinionego wyczerpuje znamiona przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych przewidującego odpowiedzialność radcy prawnego za naruszenie obowiązków zawodowych. Brak udziału radcy prawnego w realizacji nałożonego obowiązku doskonalenia zawodowego stanowi naruszenie jego obowiązków zawodowych i jednocześnie narusza zasady etyki zawodowej określone w art. 14 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego Uchwała Nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r. w sprawie Kodeksu Etyki Radcy Prawnego.

Wobec powyższego, na podstawie art. 437 § 2, art. 456 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. i art. 74¹ oraz art. 62 ust. 1 ustawy o radcach prawnych sąd odwoławczy uchylił zaskarżone orzeczenie i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania.

Z uwagi na przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, sądowi okręgowemu pozostawiono do rozstrzygnięcia sprawę kosztów postępowania odwoławczego.